

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
HIGHER STATE EDUCATIONAL ESTABLISHMENT OF UKRAINE
"BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY"

Індексований у міжнародних наукометричних базах:

Academy (Google Scholar)
Ukrainian Research & Academy Network
(URAN)
Academic Resource Index Research Bib

Index Copernicus International
Scientific Indexing Services
Включений до Ulrichsweb™ Global Serials
Directory

**KLINICHNA TA
EKSPERIMENTAL'NA
PATOLOGIYA**

**CLINICAL & EXPERIMENTAL
PATHOLOGY**

На всі статті, опубліковані в журналі «Клінічна та експериментальна патологія»,
встановлюються цифрові ідентифікатори DOI

Т. XVIII, №2 (68), 2019

**Щоквартальний український
науково-медичний журнал.
Заснований у квітні 2002 року**

**Свідоцтво про державну реєстрацію
Серія КВ №6032 від 05.04.2002 р.**

Засновник і видавець: Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Головний редактор

С. С. Ткачук

Перший заступник головного редактора

В. Ф. Мислицький

Відповідальні секретарі:

С. Є. Дейнека

О. С. Хухліна

Секретар

Г. М. Лапа

Наукові редактори випуску:

д. мед. н., проф. Власик Л.І.

д. мед. н., проф. Колоскова О.К.

д. мед. н., проф. Полянський І.Ю.

Редакційна колегія:

Булик Р. Є.

Денисенко О. І.

Ілашук Т.О.

Коновчук В. М.

Федів О. І.

Полянський І. Ю.

Сорокман Т. В.

Адреса редакції: 58002, Чернівці, пл. Театральна, 2, видавничий відділ БДМУ.

Тел./факс: (0372) 553754. **Е-mail** myslytsky@gmail.com vfmyslickij@bsmu.edu.ua

Повнотекстова версія журналу представлена на сайті <http://www.bsmu.edu.ua/files/KEP/>

Електронні копії опублікованих статей передаються до **Національної бібліотеки**

ім. В.І. Вернадського для вільного доступу в режимі on-line.

Реферати статей публікуються в "**Українському реферативному журналі**", серія "Медицина"

Редакційна рада:

проф. А.В. Абрамов (Запоріжжя, Україна); проф. Е.М. Алієва (Баку, Азербайджан); проф. А.І. Березнякова (Харків, Україна); проф. В.В. Братусь (Київ, Україна); чл.-кор. НАН України, проф. В.М. Єльський (Донецьк, Україна); проф. І.М. Катеренюк (Кишинів, Республіка Молдова); проф. Ю.М. Колесник (Запоріжжя, Україна); акад. АН ВШ України, проф. С.С. Костишин; чл.-кор. АМН України, проф. В.А. Міхньов (Київ, Україна); чл.-кор. НАМН України, проф. М.Г. Проданчук; акад. АМН, чл.-кор. НАН України, О.Г. Резніков (Київ, Україна); чл.-кор. НАН України, проф. В.Ф. Сагач (Київ, Україна); чл.-кор. НАН України, проф. Р.С. Стойка (Львів, Україна); акад. НАМН, чл.-кор. НАН України М.Д. Тронько; проф. В.В. Чоп'як (Львів, Україна); проф. В.О. Шидловський (Тернопіль, Україна); проф. В. О. Шумаков (Київ, Україна).

Наказом Міністерства освіти і науки України від 06.11.2014 р., № 1279 журнал "Клінічна та експериментальна патологія" включено до переліку наукових фахових видань України

Рекомендовано до друку та поширення через Інтернет рішенням вченої ради вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет (протокол № 10 від 23.05.2019 р.)

Матеріали друкуються українською, російською та англійською мовами

Комп'ютерний набір і верстка -
М.П. Мотрук
Наукове редагування - редакції

Рукописи рецензуються. Редколегія залишає за собою право редагування.

Редагування англійського тексту - Г. М. Лапи

Передрук можливий за письмової згоди редколегії.

Коректор - І.В. Зінченко

Група технічно- інформаційного забезпечення:
І.Б. Горбатюк
Л.І. Сидорчук
В.Д. Сорохан

ISSN 1727-4338

DOI 10.24061/1727-4338.XVIII.2.68.2019

© "Клінічна та експериментальна патологія" (Клін. та експерим. патол.), 2019

© **Clinical and experimental pathology (Clin. and experim. pathol.), 2019**
Founded in 2002
Publishing four issues a year

© "Клиническая и экспериментальная патология" (Клин. и эксперим. патол.), 2019

ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА ГРИП ТА ГОСТРІ РЕСПІРАТОРНІ ІНФЕКЦІЇ СЕРЕД ДІТЕЙ В ЕПІДЕМІЧНИЙ СЕЗОН 2018-2019 РОКІВ У М.ЧЕРНІВЦЯХ

Л.В. Мельничук, А.О. Задерей, І.С. Вострікова¹

Вищий державний навчальний заклад України "Буковинський державний медичний університет", м. Чернівці
Управління охорони здоров'я Чернівецької міської ради, м. Чернівці¹

Ключові слова:

грип, гострі респіраторні захворювання, вакцинація, діти.

Клінічна та експериментальна патологія Т.18, №2 (68). С.58-61.

DOI:10.24061/1727-4338.XVIII.2.68.2019.237

E-mail: lora@bsmu.edu.ua

Мета роботи - проведення аналізу епідемічної ситуації на грип та гострі респіраторні захворювання серед дітей у сезоні 2018-2019 років.

Матеріал і методи. Вивчено захворюваність дітей на грип та гострі респіраторні захворювання в епідемічний сезон 2018-2019 років. Проведено аналіз динаміки захворюваності, вікової структури дітей, що захворіли, вакцинального статусу.

Результати. Встановлено, що за період епідемії захворіло 15459 осіб. Зареєстровано 10186 випадків хвороби у дітей до 18 років, що становить 65,2%. Епідемічний сезон 2018 - 2019 років мав найбільш тривалий період - 6 тижнів. Результати вірусологічних досліджень засвідчують, що циркулювали віруси грипу типу А, зокрема А (H1N1) та А (H3N2).

Висновки. Імунізація проти грипу не вплинула на захворюваність населення у зв'язку із дуже низьким відсотком вакцинації як дорослих, так і дітей.

Ключевые слова:

грипп, острые респираторные заболевания, вакцинация, дети.

Клиническая и экспериментальная патология Т.18, №2 (68). С.58-61.

ЗАБОЛЕВАЕМОСТЬ ГРИППОМ И ОСТРЫМИ РЕСПИРАТОРНЫМИ ИНФЕКЦИЯМИ СРЕДИ ДЕТЕЙ В ЭПИДЕМИЧЕСКИЙ СЕЗОН 2018-2019 ГОДОВ В Г.ЧЕРНОВЦЫ

Л.В. Мельничук, А.А. Задерей, И.С. Вострикова

Цель работы - проведение анализа эпидемической ситуации с гриппом и острыми респираторными заболеваниями среди детей в сезоне 2018-2019 годов.

Материал и методы. Изучено заболеваемость детей гриппом и острыми респираторными заболеваниями в эпидемический сезон 2018-2019 годов. Проведено анализ динамики заболеваемости, возрастной структуры заболевших, вакцинального статуса.

Результаты. Установлено, что за период эпидемии заболело 15459 человек. Зареестрировано 10186 случаев заболевания у детей до 18 лет, что составляет 65,2%. Эпидемический сезон 2018 - 2019 годов имел наиболее длительный период - 6 недель. Результаты вирусологических исследований свидетельствуют о циркуляции вирусов гриппа типа А, а именно А (H1N1) и А (H3N2).

Выводы. Иммунизация против гриппа не повлияла на заболеваемость населения в связи с очень низким уровнем вакцинации как взрослых, так и детей.

Key words:

influenza, acute respiratory diseases, vaccination, children.

Clinical and experimental pathology. Vol.18, №2 (68). P.58-61.

INFLUENZA AND ACUTE RESPIRATORY INFECTIONS MORBIDITY AMONG CHILDREN DURING THE EPIDEMIC SEASON 2018-2019 YEARS IN CHERNIVTSI

L.V. Melnichuk, A.A. Zaderey, I.S. Vostricova

Purpose. To conduct an analysis of the epidemic situation of influenza and acute respiratory diseases among children in the 2018-2019 season.

Material and methods. The morbidity of children with influenza and acute respiratory diseases in the epidemic season 2018-2019 has been studied. The analysis of the dynamics of the morbidity, age structure of patients, vaccine status has been carried out.

Results. It has been established that during the epidemic period 15,459 people were ill. 10186 cases of the disease were registered in children under the age of 18, accounting for 65.2%. The epidemic season 2018 - 2019 was the longest period - 6 weeks. The results of virological studies are indicative of influenza A viruses circulation, in particular, A (H1N1) and A (H3N2).

Conclusions. Influenza immunization did not affect the morbidity of the population because of the very low vaccination level both adults and children.

Вступ

Грип та інші гострі респіраторні захворювання

ISSN 1727-4338 <https://www.bsmu.edu.ua>

(ГРЗ) за кількістю випадків щорічно перевищують усі разом узяті інфекційні захворювання [1,4,5]. Грип ура-
Клінічна та експериментальна патологія. 2019. Т.18, №2 (68)

жає всі верстви населення, швидко розповсюджуючись у вигляді епідемій. У структурі інфекційної захворюваності до 95% припадає на грип та ГРВІ. У середньому протягом року кожний дорослий хворіє на грип або ГРЗ двічі, школяр - тричі, діти дошкільного віку - 6 разів[2,3,4].

За даним ретроспективного аналізу захворюваності з приводу гострих респіраторних інфекцій та грипу, за останні два епідемічні сезони 2016-2017, 2017-2018 років на території м. Чернівців не реєструвалося перевищення епідемічного порогу.

Відповідно до наказу МОЗ України від 06.11.2015 №732 "Про затвердження нормативно-правових актів з питань організації та проведення санітарно-протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню грипу та гострих респіраторних інфекцій" епідемічний (пороговий) рівень - інтенсивний показник захворюваності на грип та ГРЗ (в сумі), що є верхньою межею коливань неепідемічного рівня захворюваності і визначається згідно з багаторічними даними щотижня в конкретному регіоні.

Мета роботи

Метою наших досліджень було проведення аналізу епідемічної ситуації на грип та ГРЗ серед дітей у сезоні 2018-2019 років.

Матеріал і методи дослідження

Проведено аналіз захворюваності дітей на грип та ГРЗ у епідемічний сезон 2018-2019 років. Вивчалась динаміка захворюваності, вікова структура, вакцинальний статус осіб, що захворіли на грип.

Результати та їх обговорення

В епідемічному сезоні 2018-2019 років, за даними оперативного моніторингу з приводу гострих респіраторних інфекцій, епідемія почалася наприкінці січня. За 4 тижня 2019 відзначено зростання захворюваності вказані інфекції та встановлено рівень вищий від епідемічного порогу.

Станом на 25.01.2019 року, на 4 тижні року в м. Чернівцях встановлено рівень захворюваності гострими респіраторними інфекціями вищий від епідемічного порогу на 18,4%. Порівняно з попереднім 3 тижнем 2019 року захворюваність ГРЗ в м. Чернівцях збільшилась на 36,5%.

Епідемія тривала 6 тижнів, активність ГРЗ досягла свого піку захворюваності на 5 тижні року, коли зареєстровано 2918 випадків захворюваності. В наступні тижні перевищення коливалось нерівномірно: від 4,1% до 7,6% (рис.1). За період епідемії захворіло 15459 чернівчан. Зареєстровано 10186 випадків хвороби у дітей до 18 років, що становить 65,2%.

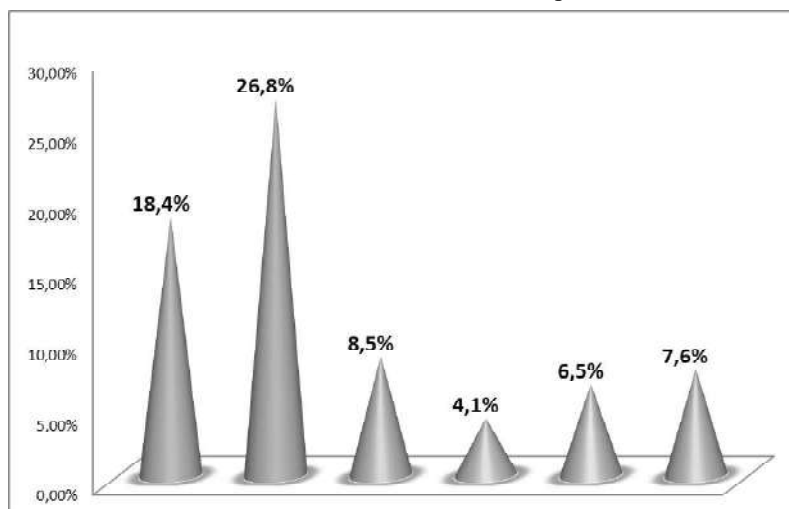

Рисунок 1. Перевищення епідемічного порогу на 4-9 тижні 2019 року

З 4 по 9 тижень кількість звернень мешканців міста коливалась від 2396 осіб до 2918 осіб (рис.2).

Захворюваність дітей до 18 років у структурі всіх за-

реєстрованих хворих в період епідемії становить від 60,4 до 70,1% (табл.).

З початку епідемічного сезону на гострі респіра-

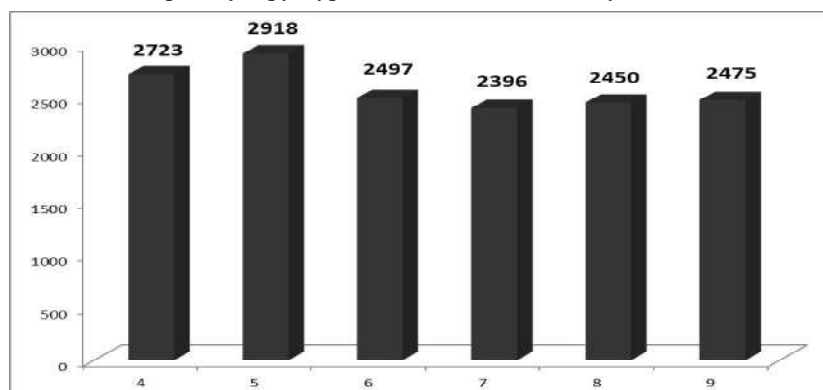

Рисунок 2. Динаміка звернень мешканців міста за медичною допомогою стосовно грипу та ГРЗ в період епідемії за 4-9 тижні 2019 року

Динаміка захворюваності на грип та ГРЗ в період епідемії дітей віком до 18 років

Тиждень 2019 року	4	5	6	7	8	9
Усього хворих	2723	2918	2497	2396	2450	2475
Із них діти до 18 років	1908	1931	1508	1479	1649	1711
% дітей	70,1%	66,1%	60,4%	61,7%	67,3%	69,1%

торні вірусні інфекції та грип у кожному закладі освіти м. Чернівців проводиться щоденний моніторинг захворюваності на ці інфекції.

Найбільший відсоток хворих дітей припадає на шкільний вік (рис.3). Обмежувальні заходи про призупинення навчально-виховного процесу в школах за обґрунтованим рішенням вводяться місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за відсутності 20% від загальної кількості учнів з причини захворювання на грип та ГРІ по кожному закладу окремо. Станом на 28 січня 2019 року, відповідно до інформації управління охорони здоров'я та управлі-

ння освіти Чернівецької міської ради, призупинено навчальний процес та введено обмежувальні заходи в усіх загальноосвітніх закладах міста Чернівців терміном з 29.01.2019 на 11 календарних днів. На 5 та 6 тижні року діти школи не відвідували. Позачергові канікули тривали 13 днів, що дало можливість розірвати ланцюг захворювань (інкубаційний період хвороби) та зменшити кількість хворих дітей.

Вірусологічною лабораторією ДУ "Чернівецький обласний лабораторний центр МОЗ України" в епідемічний сезон 2018-2019 років підтверджено циркуляцію вірусів грипу. Так, з 31 проби клінічного матеріалу у 6

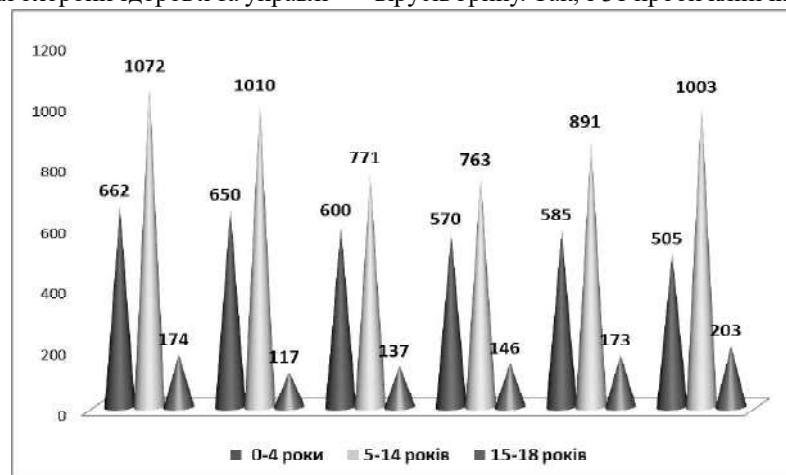

Рисунок 3. Вікова структура дітей, які захворіли на грип та ГРЗ за 4-9 тижнів 2019 року

пробам (38%) отримано позитивні результати на віруси грипу типу А, зокрема А (Н1N1) та А (Н3N2).

У місті визначено 7 закладів поліклінічного профілю (комунальні некомерційні підприємства), у яких створені максимальні умови для проведення вакцинації проти грипу мешканцям м. Чернівців, у тому числі дітей.

З початку епідемічного сезону в м. Чернівці щеплено проти грипу 986 осіб. Це забезпечує лише індивідуальний за-

хист від грипу та вимагає додаткових заходів щодо запобігання виникненню і поширенню захворювання на грип серед населення, профілактики можливих ускладнень. Серед усіх вакцинованих осіб частка дітей до 18 років становила 27,3% (269 дітей). У віці до року отримали щеплення 5 дітей, у віці від 1 до 4 років - 54, від 5 до 9 років - 105, від 10 до 14 років - 81, від 15 до 18 років - 24 дитини (рис.4).

Таким чином, мінімальна кількість вакцинованих

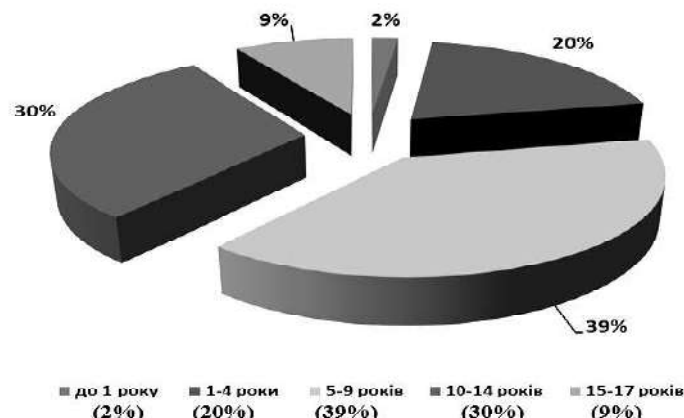

Рисунок 4. Вікова структура дітей, які захворіли на грип та ГРЗ за 4-9 тижнів 2019 року

проти грипу не вплинула на рівень захворюваності респіраторними інфекціями.

Висновки

1. Грип та ГРЗ залишаються однією з найбільш актуальних проблем охорони здоров'я міста.

2. Епідемічний сезон 2018 - 2019 років мав найбільш тривалий період - 6 тижнів. За період епідемії захворіло 15459 чернівчан. Зареєстровано 10186 випадків хвороби у дітей до 18 років, що становить 65,2%.

3. Результати вірусологічних досліджень засвідчують, що циркулювали віруси грипу типу А, зокрема А (H1N1) та А (H3N2).

4. Імунізація проти грипу не вплинула на зниження захворюваності населення, на циклічність, сезонність, зміну вікової структури хворих у зв'язку із дуже низьким відсотком вакцинації як дорослих, так і дітей.

5. Вчасне введення обмежувальних заходів у школах сприяло стабілізації епідемічної ситуації, зниженню інтенсивності поширення захворювань на грип та ГРЗ.

Перспективи подальших досліджень полягають у необхідності моніторингу епідемічної ситуації на грип та ГРЗ та розробці ефективних методів профілактики.

Список літератури

1. Іванова ЛА, Горбатюк ІБ. Діагностична цінність лабораторних показників у підтвердженні нестрептококової етіології гострих тонзиліфарингітів у дітей. Буковинський медичний вісник. 2016;20(3):72-5. doi: <https://doi.org/10.24061/89799>

2. Крамарев СА. Патогенетическая терапия острых респираторных инфекций у детей. Современная педиатрия. 2010;4:128-

31.

3. Майданник ВГ. Клинические рекомендации по диагностике, лечению и профилактике заболеваний верхних дыхательных путей у детей. Київ: Аспект-Поліграф; 2003. 177с.

4. Міхеев АО. Іспанський грип, або "іспанка". 100 років потому (огляд літератури). Буковинський медичний вісник. 2018; 22(3):131-6. doi: <https://doi.org/10.24061/2413-0737.XXII.3.87.2018.76>

5. Мельничук ЛВ, Долженко ОГ, Регульська ІБ. Проблемні питання лікування захворювань респіраторної системи дітей. Буковинський медичний вісник. 2017;21(2):27-30. doi: <https://doi.org/10.24061/2413-0737.XXI.2.82.1.2017.7>

References

1. Ivanova LA, Horbatiuk IB. Diagnostychna tsinnist' laboratornykh pokaznykiv u pidtverdzhenni nestreptokokovoi etiologii hostrykh tonzylofaryngitiv u ditei [Diagnostic value of laboratory findings to confirmation of nonstreptococcal etiology of acute tonsillopharyngitis in children]. Bukovinian Medical Herald. 2016; 20(3):72-5. doi: <https://doi.org/10.24061/89799> (in Ukrainian).

2. Kramarev SA. Patogeneticheskaya terapiya ostrykh respiratornykh infektsiy u detey [Pathogenetic therapy of children's acute respiratory infections]. Sovremennayapediatriya. 2010;4:128-31. (in Russian).

3. Maydannik VG. Klinicheskie rekomendatsii po diagnostike, lecheniyu i profilaktike zabolevaniy verkhnikh dykhatel'nykh putey u detey [Clinical guidelines for the diagnosis, treatment and prevention of diseases of the upper respiratory tract in children]. Kiev: Aspekt-Polihraf; 2003. 177p. (in Russian).

4. Mikheiev AO. Ispans'kyi hryp, abo "ispanka". 100 rokiv potomu (ohliad literatury) [The 1918 flu pandemic or "spanish flu". 100 years later (a literature review)]. Bukovinian Medical Herald. 2018;22(3):131-6. doi: <https://doi.org/10.24061/2413-0737.XXII.3.87.2018.76> (in Ukrainian).

5. Melnychuk LV, Dolzhenko OH, Rehul'ska IB. Problemnii pytannia likuvannia zakhvoriuvan' respiratornoi systemy ditei [Problem issues of the treatment of respiratory diseases in children]. Bukovinian Medical Herald. 2017;21(2):27-30. doi: <https://doi.org/10.24061/2413-0737.XXI.2.82.1.2017.7> (in Ukrainian).

Відомості про авторів:

Мельничук Л. В. - к. мед. н., доцент, доцент кафедри сімейної медицини Вищого державного навчального закладу України "Буковинський державний медичний університет", Чернівці

Задерей А. О. - студентка 2 курсу 1 групи, медичний факультет № 4, спеціальність "Медсестринство", освітньо-кваліфікаційний рівень "Магістр" Вищого державного навчального закладу України "Буковинський державний медичний університет", м. Чернівці

Вострікова Ірина Северинівна - головний спеціаліст управління охорони здоров'я Чернівецької міської ради, м. Чернівці

Сведения об авторах:

Мельничук Л. В. - к. мед. н., доцент, доцент кафедри семейной медицины Высшего государственного учебного заведения Украины "Буковинский государственный медицинский университет", г. Черновцы

Задерей А. А. - студентка 2 курса 1 группы, медицинский факультет № 4, специальность "Медсестринство", образовательно-квалификационный уровень "Магистр" Высшего государственного учебного заведения Украины "Буковинский государственный медицинский университет", г. Черновцы

Вострикова Ирина Севериновна - главный специалист управления охраны здоровья Черновицкого городского совета, г. Черновцы

Information about the author:

Melnichuk Larisa - Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Family Medicine Department of Higher State Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University", Chernivtsi

Anastasiya Zaderay - 2nd year student of group 1, medical faculty № 4, specialty "Nursing", educational qualification level "Master" Higher State Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University", Chernivtsi

Vostrikova Irina - mainspecialist of the Department of Health Care of Chernivtsi City Council, Chernivtsi

Стаття надійшла до редакції 2.04.2019

Рецензент – доц. Е.Ц. Ясинська

© Л.В. Мельничук, А.О. Задерей, І.С. Вострікова, 2019